

ZAKON

O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O PREKOGRANIČNIM EFEKTIMA INDUSTRIJSKIH UDESA

("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 42/2009)

ČLAN 1

Potvrđuje se Konvencija o prekograničnim efektima industrijskih udesa, sačinjena 17. marta 1992. godine u Helsinkiju, u originalu na engleskom, francuskom, i ruskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije o prekograničnim efektima industrijskih udesa u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

KONVENCIJA O PREKOGRANIČNIM EFEKTIMA INDUSTRIJSKIH UDESA

PREAMBULA

Strane ove konvencije,

Imajući u vidu posebnu važnost, u interesu sadašnjih i budućih generacija, zaštite ljudi i životne sredine od efekata industrijskih udesa,

Uviđajući važnost i hitnost sprečavanja ozbiljnih negativnih efekata industrijskih udesa na ljude i životnu sredinu i unapređivanja svih mera koje podstiču racionalnu, ekonomsku i delotvornu upotrebu mera sprečavanja, mera pripravnosti i odgovora, kako bi se omogućio za životnu sredinu prihvatljiv i održivi ekonomski razvoj,

Uzimajući u obzir činjenicu da se efekti industrijskih udesa mogu osetiti preko granica i da zahtevaju saradnju među državama,

Potvrđujući potrebu da se unapređuje aktivna međunarodna saradnja među zainteresovanim državama pre, u toku i posle nesreće, kako bi se učvrstile odgovarajuće politike i ojačala i koordinirala akcija na svim odgovarajućim nivoima radi unapređenja sprečavanja, pripravnosti i odgovora u slučaju prekograničnih efekata industrijskih udesa,

Konstatujući važnost i korisnost bilateralnih i multilateralnih aranžmana za sprečavanje, pripravnost i odgovor na efekte industrijskih udesa,

Svesne uloge koju u tom smislu ima Ekonomska Komisija Ujedinjenih nacija za Evropu (ECE) i podsećajući, između ostalog, na ECE Kodeks ponašanja kod zagađenja prekograničnih kopnenih voda u slučaju udesa i Konvenciju o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu,

Imajući u vidu relevantne odredbe Završnog akta Konferencije o bezbednosti i saradnji u Evropi (KEBS), Zaključni dokument sastanka predstavnika država učesnica KEBS-a u Beču i

zaključak sastanka KEBS-a o zaštiti životne sredine u Sofiji, kao i relevantne aktivnosti i mehanizme Programa Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine (UNEP), naročito na APELL program, Međunarodne organizacije rada (ILO), posebno Kodeks ponašanja kod sprečavanja velikih industrijskih udesa i drugih relevantnih međunarodnih organizacija,

Razmatrajući odgovarajuće odredbe Deklaracije Konferencije Ujedinjenih nacija o čovekovoј sredini, naročito princip 21, prema kome, u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija i principima međunarodnog prava, države imaju suvereno pravo na korišćenje vlastitih resursa u skladu sa svojim vlastitim politikama zaštite životne sredine i odgovornost da obezbede da aktivnosti u okviru njihove nadležnosti ili kontrole ne prouzrokuju štetu po životnu sredinu drugih država ili područja izvan granica nacionalne nadležnosti,

Uzimajući u obzir princip zagađivač plaća, kao opšti princip međunarodnog prava zaštite životne sredine,

Naglašavajući principe međunarodnog prava i običaja, naročito principe dobrosusedskih odnosa, reciprociteta, nediskriminacije i dobre volje.

Sporazumele su se o sledećem:

Definicije

Član 1

Za svrhe ove konvencije,

(a) "Industrijski udes" znači nekontrolisani događaj za vreme bilo koje aktivnosti koja uključuje opasne materije, bilo:

(i) U instalaciji, na primer za vreme proizvodnje, upotrebe, skladištenja, rukovanja ili odlaganja; ili

(ii) Prilikom transporta, u meri u kojoj je regulisano stavom 2 (d) člana 2;

(b) "Opasna aktivnost" znači bilo koju aktivnost u kojoj je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija u količinama koje su na kvantitativnoj granici ili prelaze kvantitativnu granicu navedenu u ovde priloženom Aneksu I i koje mogu da prouzrokuju prekogranične efekte;

(c) "Efekti" znače bilo koje direktne ili indirektne, neposredne ili odložene negativne uticaje koje je prouzrokovao neki industrijski udes, a koji pogađaju, između ostalog:

(i) Ljude, floru i faunu;

(ii) Tlo, vodu, vazduh i pejzaž;

(iii) Interakciju između faktora pod (i) i (ii);

(iv) Materijalna dobra i kulturno nasleđe, uključujući istorijske spomenike;

(d) "Prekogranični efekti" znače ozbiljne posledice u okviru nadležnosti jedne Strane koje su ishod industrijskog udesa nastalog u okviru nadležnosti druge Strane;

(e) "Operater" znači bilo koje fizičko ili pravno lice, uključujući organe javne vlasti, zaduženo za, na primer, nadgledanje, planiranje sprovođenja ili sprovođenje aktivnosti;

(f) "Strana" znači, osim ako se u tekstu drugačije ne ukaže, Ugovornu Stranu ove konvencije;

(g) "Strana porekla" znači bilo koju Stranu ili Strane pod čijom nadležnosti dolazi do industrijskog udesa ili može da dođe do industrijskog udesa;

(h) "Pogođena Strana" znači bilo koju Stranu ili Strane koje su pogođene ili mogu biti pogođene prekograničnim efektima industrijskog udesa;

(i) "Zainteresovane Strane" znači bilo koju Stranu porekla i bilo koju pogođenu Stranu;

(j) "Javnost" znači jedno ili više fizičkih ili pravnih lica.

Obim

Član 2

1. Ova konvencija će se primenjivati na sprečavanje, pripravnost i odgovor na industrijske udesa koji mogu prouzrokovati prekogranične efekte, uključujući efekte takvih udesa prouzrokovanih prirodnim katastrofama i na međunarodnu saradnju vezanu za međusobnu pomoć, istraživanje i razvoj, razmenu informacija i razmenu tehnologije u oblasti sprečavanja, pripravnosti i odgovora na industrijske udesa.

2. Ova konvencija se neće primenjivati na:

(a) Nuklearne udesa ili radiološke vanredne situacije;

(b) Nesreće na vojnim instalacijama;

(c) Oštećenja brane, sa izuzetkom efekata industrijskih udesa prouzrokovanih takvim oštećenjima;

(d) Saobraćajne udesa na zemlji sa izuzetkom:

(i) Odgovora na takve udesa u vanrednim situacijama;

(ii) Prevoza na licu mesta opasne aktivnosti;

(e) Slučajno ispuštanje genetički modifikovanih organizama;

(f) Udesa prouzrokovane aktivnostima u morskoj životnoj sredini, uključujući istraživanje i eksploataciju morskog dna;

(g) Ispuštanje nafte ili drugih štetnih supstanci u more.

Opšte odredbe

Član 3

1. Strane će, uzimajući u obzir napore koji su već uloženi na nacionalnom i međunarodnom nivou, preduzeti odgovarajuće mere i sarađivati u okviru ove konvencije, u cilju zaštite ljudi i životne sredine od industrijskih udesa, time što će sprečavati koliko god je to moguće takve udese, smanjivati njihovu učestalost i težinu i ublažavati njihove efekte. U tom cilju će se primenjivati mere sprečavanja, pripravnosti i odgovora, uključujući mere obnove.
2. Strane će, putem razmene informacija, konsultacija i drugih mera saradnje i bez nepotrebnog odlaganja, razvijati i sprovoditi politike i strategije za smanjivanje rizika industrijskih udesa i poboljšanje mera sprečavanja, pripravnosti i odgovora, uključujući i mere obnove, uzimajući u obzir, u cilju izbegavanja nepotrebnog ponavljanja, napore koji su već uloženi na nacionalnom i međunarodnom nivou.
3. Strane će obezbediti da operater bude obavezan da preduzme sve potrebne mere za bezbedno izvođenje opasne aktivnosti i sprečavanje industrijskih udesa.
4. U cilju sprovođenja odredbi ove konvencije, Strane će preduzeti odgovarajuće zakonske, regulatome, administrativne i finansijske mere za sprečavanje, pripravnost i odgovor na industrijske udese.
5. Odredbe ove konvencije neće štetiti bilo kojim obavezama Strana u skladu sa međunarodnim pravom u pogledu industrijskih udesa i opasnih aktivnosti.

Identifikacija, konsultacije i savetovanje

Član 4

1. U cilju preduzimanja mera sprečavanja i donošenja mera pripravnosti, Strana porekla će preduzeti mere, koje su prikladne, da identifikuje opasne aktivnosti u okviru svoje nadležnosti i da obezbedi da pogođene Strane budu obavestene o svakoj takvoj predloženoj ili postojećoj aktivnosti.
2. Zainteresovane Strane će, na inicijativu bilo koje od njih, pokrenuti diskusije o identifikaciji takvih opasnih aktivnosti, koje, po logici stvari, mogu izazvati prekogranične efekte. Ukoliko se zainteresovane Strane ne saglase o tome da li neka aktivnost spada u opasnu aktivnost, svaka takva Strana može, osim ako se zainteresovane Strane ne saglase o drugom načinu rešavanja ovog pitanja, podneti ovo pitanje istražnoj komisiji, u skladu sa odredbama ovde priloženog Aneksa II, radi dobijanja saveta.
3. Strane će, u odnosu na predložene ili postojeće opasne aktivnosti, primenjivati procedure koje su date u ovde priloženom Aneksu III.
4. Kada opasna aktivnost podleže proceni uticaja na životnu sredinu u skladu sa Konvencijom o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu i kada ta procena uključuje prekogranične efekte industrijskih udesa koji proističu iz opasne aktivnosti koja se izvršava u skladu sa uslovima ove konvencije, konačna odluka doneta u smislu Konvencije o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu će ispunjavati relevantne zahteve ove konvencije.

Dogovorno proširenje

Član 5

Zainteresovane Strane treba da, na inicijativu bilo koje od njih, pokrenu diskusije o tome da li aktivnost koja nije pokrivena Aneksom I smatraju opasnom aktivnošću. Posle međusobnog sporazuma, one mogu koristiti savetodavni mehanizam po sopstvenom izboru ili istražnu komisiju u skladu sa Aneksom II, radi savetovanja. Tamo gde se zainteresovane Strane saglase, ova konvencija, ili bilo koji njen deo, će se primenjivati na aktivnost koja je u pitanju kao da je ona opasna aktivnost.

Sprečavanje

Član 6

1. Strane će preduzeti odgovarajuće mere za sprečavanje industrijskih udesa, uključujući mere za pokretanje akcije operatera u cilju smanjenja rizika od industrijskih udesa. Takve mere mogu da uključe, ali nisu ograničene samo na one navedene u ovde priloženom Aneksu IV.
2. Kada je reč o bilo kojoj opasnoj aktivnosti, Strana porekla će zahtevati od operatera da opasnu aktivnost izvede bezbedno tako što će obezbediti informacije kao što su osnovne pojedinosti o procesu, uključujući, ali ne ograničavajući se na analizu i ocenu kako je detaljno izloženo u Aneksu V ovde priloženom.

Odlučivanje o lokaciji

Član 7

U okviru svog pravnog sistema, Strana porekla će, sa ciljem da minimizira rizik po stanovništvo i životnu sredinu svih pogođenih Strana, tražiti da se utvrde politike o lokaciji novih opasnih aktivnosti i značajnim promenama postojećih opasnih aktivnosti. U okviru svojih pravnih sistema, pogođene Strane će tražiti utvrđivanje politika o značajnom razvoju u oblastima koje bi mogle biti pogođene prekograničnim efektima industrijskog udesa koji proističu iz opasne aktivnosti, kako bi minimizirale rizik. U razradi i utvrđivanju ovih politika, Strane treba da razmotre pitanja izložena u Aneksu V, stav 2, tačke (1) do (8) i ovde priloženom Aneksu VI.

Pripravnost u vanrednim situacijama

Član 8

1. Strane će preduzeti odgovarajuće mere za utvrđivanje i održavanje adekvatne pripravnosti u vanrednim situacijama, kako bi odgovorile na industrijske udesa. Strane će obezbediti da se mere pripravnosti preduzimaju radi ublažavanja prekograničnih efekata takvih udesa, s tim da dužnosti na lokaciji preuzmu operateri. Ove mere mogu uključivati, ali nisu ograničene na mere koje su date u Aneksu VII ovde priloženom. Zainteresovane strane će posebno obavestavati jedna drugu o svojim planovima zaštite od udesa.
2. Strana porekla će za opasne aktivnosti obezbediti pripremu i primenu internih planova zaštite od udesa, uključujući odgovarajuće mere odgovora i druge mere za sprečavanje i minimiziranje prekograničnih efekata. Strana porekla će dostaviti drugim zainteresovanim stranama elemente kojima raspolaže za razradu planova zaštite od udesa.
3. Svaka Strana će za opasne aktivnosti obezbediti pripremu i primenu eksternih planova zaštite od udesa, koji obuhvataju mere koje treba preduzeti na njenoj teritoriji kako bi se sprečili i minimizirali prekogranični efekti. U pripremi ovih planova, uzeće se u obzir zaključci,

analize i ocene, a naročito pitanja izložena u Aneksu V, stav 2, tačke (1) do (5). Zainteresovane strane će nastojati da takvi planovi budu kompatibilni. Gde je odgovarajuće, izradiće se zajednički eksterni planovi zaštite od udesa, kako bi se olakšalo usvajanje odgovarajućih mera odgovora.

4. Planove zaštite od udesa treba redovno razmatrati ili kada okolnosti tako zahtevaju, uzimajući u obzir iskustvo stečeno u postupanju u stvarnim vanrednim situacijama.

Obaveštavanje i učešće javnosti

Član 9

1. Strane će obezbediti, da se odgovarajuće informacije daju javnosti u oblastima koje mogu biti pogođene industrijskim udesom koji proističe iz opasne aktivnosti. Ove informacije će se prenositi onim kanalima koje Strane smatraju odgovarajućim, obuhvataće elemente sadržane u Aneksu VIII ovde priloženom i treba da uzimaju u obzir pitanja izložena u Aneksu V, stav 2, tačke (1) do (4) i (9).

2. Strana porekla će, u skladu sa odredbama ove konvencije i kad god je moguće i odgovarajuće, pružiti javnosti priliku da učestvuje u odgovarajućim postupcima u oblastima koje mogu biti pogođene, sa ciljem da objavi svoje stavove i zabrinutost u pogledu mera sprečavanja i mera pripravnosti i obezbediće da se javnosti pogođene Strane pruži ista mogućnost kao i javnosti Strane porekla.

3. Strane će, u skladu sa svojim pravnim sistemima i ako žele, obezbediti, na bazi reciprociteta, fizičkim i pravnim licima koja su pogođena ili mogu biti pogođena prekograničnim efektima industrijskog udesa na teritoriji Strane, pristup i učešće u relevantnom administrativnom i sudskom postupku, uključujući mogućnost pokretanja pravnog postupka i ulaganja žalbe na odluku koja pogađa njihova prava, koji su isti kao postupci koji postoje za lica u okviru njihove sopstvene nadležnosti.

Sistemi obaveštavanja o industrijskom udesu

Član 10

1. Strane će, sa ciljem pribavljanja i slanja obaveštenja o industrijskom udesu koja sadrže informacije potrebne da bi se delovalo protiv prekograničnih efekata, obezbediti uspostavljanje i delovanje kompatibilnih i efikasnih sistema obaveštavanja o industrijskim udesima i to na odgovarajućim nivoima.

2. U slučaju industrijskog udesa ili neposredne pretnje industrijskog udesa, koji prouzrokuje ili može prouzrokovati prekogranične efekte, Strana porekla će obezbediti da se pogođene Strane, bez odlaganja, obaveste na odgovarajućim nivoima putem sistema obaveštavanja o industrijskim udesima. Takvo obaveštavanje će obuhvatiti elemente sadržane u ovde priloženom Aneksu IX.

3. Zainteresovane strane će obezbediti da se, u slučaju industrijskog udesa ili neposredne pretnje industrijskog udesa, planovi zaštite od udesa pripremljeni u skladu sa članom 8. aktiviraju što je pre moguće i u meri koja odgovara prilikama.

Odgovor

Član 11

1. Strane će obezbediti da se, u slučaju industrijskog udesa ili neposredne pretnje industrijskog udesa, preuzmu odgovarajuće mere odgovora što je pre moguće i koristeći najdelotvornije prakse, kako bi se suzbili i minimizirali efekti.

2. U slučaju industrijskog udesa ili neposredne pretnje industrijskog udesa, koji prouzrokuje ili može da prouzrokuje prekogranične efekte, zainteresovane Strane će obezbediti da efekti budu procenjeni gde je to moguće, zajednički, u cilju preuzimanja odgovarajućih mera odgovora. Zainteresovane strane će nastojati da koordiniraju svoje mere odgovora.

Međusobna pomoć

Član 12

1. Ukoliko je Strani potrebna pomoć u slučaju industrijskog udesa, ona može zatražiti pomoć drugih Strana, ukazujući na obim i vrstu pomoći koju zahteva. Strana kojoj je upućen zahtev za pomoć odmah će odlučiti i obavestiti Stranu koja pomoć zahteva da li je u mogućnosti da pruži zahtevanu pomoć i ukazati na obim i uslove pomoći koja bi mogla biti pružena.

2. Zainteresovane Strane će sarađivati kako bi olakšale brzo obezbeđivanje pomoći koja je dogovorena u skladu sa stavom 1. ovog člana, uključujući, gde je odgovarajuće, akciju u cilju minimiziranja posledica i efekata industrijskog udesa i obezbeđivanja opšte pomoći. Kada strane nemaju bilateralne ili multilateralne sporazume koji pokrivaju njihove aranžmane za obezbeđivanje međusobne pomoći, pomoć će se pružati u skladu sa ovde priloženim Aneksom X, osim ako se Strane ne dogovore drugačije.

Odgovornost i obaveznost

Član 13

Strane će podržati odgovarajuće međunarodne napore za razradu pravila, kriterijuma i postupaka na polju odgovornosti i obaveznosti.

Istraživanje i razvoj

Član 14

Strane će, kako je odgovarajuće, pokrenuti i sarađivati u sprovođenju istraživanja i razvoju metoda i tehnologija za sprečavanje, pripravnost i odgovor na industrijske udesa. U ovu svrhu, Strane će podsticati i aktivno unapređivati naučnu i tehnološku saradnju, uključujući istraživanje o manje opasnim procesima čiji je cilj ograničavanje slučajnih opasnosti i sprečavanje i ograničavanje posledica industrijskih udesa.

Razmena informacija

Član 15

Strane će, na multilateralnom ili bilateralnom nivou, razmeniti informacije do kojih se razumno može doći, uključujući elemente sadržane u ovde priloženom Aneksu XI.

Razmena tehnologije

Član 16

1. Strane će, u skladu sa svojim zakonima, propisima i praksama, olakšati razmenu tehnologije za sprečavanje, pripravnost i odgovor na efekte industrijskih udesa, naročito putem unapređenja:

(a) Razmene raspoložive tehnologije na različitim finansijskim osnovama;

(b) Neposrednih industrijskih kontakata i saradnje;

(c) Razmene informacija i iskustava;

(d) Obezbeđivanja tehničke pomoći.

2. U okviru unapređivanja aktivnosti naznačenih u stavu 1, tačke (a) do (d) ovog člana, Strane će obezbediti povoljne uslove olakšavanjem kontakata i saradnje između odgovarajućih organizacija i pojedinaca kako u privatnim tako i u javnim sektorima koji mogu obezbediti tehnologiju, projektovanje i usluge inženjeringa, opremu ili finansije.

Nadležni organi i Tačke kontakta

Član 17

1. Svaka Strana će odrediti ili ustanoviti jedan ili više nadležnih organa za svrhe ove konvencije.

2. Bez štete po druge aranžmane na bilateralnom ili multilateralnom nivou, svaka Strana će odrediti ili ustanoviti jednu tačku kontakta u svrhu obaveštavanja o industrijskom udesu u skladu sa članom 10, i jednu tačku kontakta u svrhu međusobne pomoći u skladu sa članom 12. Poželjno bi bilo da ove tačke kontakta budu iste.

3. Svaka Strana će, u roku od tri meseca od datuma stupanja na snagu ove konvencije za tu Stranu, obavestiti druge Strane, putem sekretarijata koji se pominje u članu 20, koje telo ili tela je odredila kao svoju tačku (tačke) kontakta i kao svoj nadležni organ ili organe.

4. Svaka Strana će, u roku od mesec dana od dana odluke, obavestiti druge strane, putem sekretarijata, o bilo kojim promenama u pogledu određivanja navedenog u stavu 3. ovog člana.

5. Svaka Strana će obezbediti da njena tačka kontakta i sistemi obaveštavanja o industrijskom udesu u skladu sa članom 10 neprestano funkcionišu.

6. Svaka Strana će obezbediti da njena tačka kontakta i organi odgovorni za upućivanje i primanje zahteva za pomoć i prihvatanje ponuda za pomoć u skladu sa članom 12. neprestano funkcionišu.

Konferencija Strana

Član 18

1. Predstavnici Strana će konstituisati Konferenciju Strana ove konvencije i održavati sastanke na redovnoj osnovi. Prvi sastanak Konferencije Strana će biti sazvan najkasnije godinu dana posle datuma stupanja na snagu ove konvencije. Posle toga, sastanak Konferencije Strana će se održavati najmanje jednom godišnje ili na pismeni zahtev bilo koje

Strane, pod uslovom da, u roku od šest meseci od dana kada im je zahtev dostavljen od strane sekretarijata, najmanje jedna trećina Strana podrži ovaj zahtev.

2. Konferencija Strana će:

(a) Razmotriti sprovođenje ove konvencije;

(b) Vršiti savetodavne funkcije u cilju jačanja sposobnosti Strana da spreče, izvrše pripreme i odgovore na prekogranične efekte industrijskih udesa i olakšavanja obezbeđenja tehničke pomoći i saveta na zahtev Strana koje su suočene sa industrijskim udesima;

(c) Ustanoviti, kako je odgovarajuće, radne grupe i druge odgovarajuće mehanizme da razmotre pitanja vezana za sprovođenje i razvoj ove konvencije i u tom cilju, pripreme odgovarajuće studije i druge dokumente i podnesu preporuke radi razmatranja Konferencije Strana;

(d) Vršiti druge funkcije koje su odgovarajuće, u skladu sa odredbama ove konvencije;

(e) Na svom prvom sastanku razmotriti i konsenzusom usvojiti Poslovnik o radu za svoje sastanke.

3. Konferencija Strana će u vršenju svojih funkcija, kada smatra odgovarajućim, takođe sarađivati sa drugim relevantnim međunarodnim organizacijama.

4. Konferencija Strana će, na svom prvom sastanku, ustanoviti program rada, naročito u pogledu tačaka sadržanih u ovde priloženom Aneksu XII. Konferencija Strana će, takođe, odlučiti o metodima rada, uključujući korišćenje nacionalnih centara i saradnju sa relevantnim međunarodnim organizacijama i uspostavljanje sistema u cilju olakšavanja sprovođenja ove konvencije, naročito radi međusobne pomoći u slučaju industrijskog udesa i na osnovu odgovarajućih postojećih aktivnosti u okviru relevantnih međunarodnih organizacija. Kao deo programa rada, Konferencija Strana će razmotriti postojeće nacionalne, regionalne i međunarodne centre i druga tela i programe čiji je cilj koordinacija informacija i napora u sprečavanju, pripravnosti i odgovoru na industrijske udese, u pogledu određivanja koje dodatne međunarodne institucije ili centri mogu biti potrebni za izvršenje zadataka navedenih u Aneksu XII.

5. Konferencija Strana će, na svom prvom sastanku, početi sa razmatranjem postupaka radi stvaranja povoljnijih uslova za razmenu tehnologije u cilju sprečavanja, pripravnosti i odgovora na efekte industrijskih udesa.

6. Konferencija Strana će usvojiti smernice i kriterijume kako bi olakšala identifikaciju opasnih aktivnosti u svrhe ove konvencije.

Pravo glasa

Član 19

1. Sa izuzetkom, koji je predviđen u stavu 2. ovog člana, svaka Strana ove konvencije će imati pravo na jedan glas.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, kako je definisano u članu 27, će u predmetima u okviru svoje nadležnosti ostvariti svoje pravo da glasaju sa brojem glasova koji

odgovara broju njihovih država članica koje su Strane Konvencije. Ove organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ukoliko to čine njihove države članice i obrnuto.

Sekretarijat

Član 20

Izvršni sekretar Ekonomske Komisije za Evropu vršiće sledeće funkcije sekretarijata:

- (a) Sazivanje i pripremanje sastanaka Strana;
- (b) Prosleđivanje svim Stranama izveštaja i drugih informacija primljenih u skladu sa odredbama ove konvencije;
- (c) Druge funkcije koje mogu odrediti Strane.

Rešavanje sporova

Član 21

1. Ukoliko se između dve ili više Strana javi spor oko tumačenja ili primene ove konvencije, one će rešenje tražiti putem pregovora ili na bilo koji drugi način rešavanja sporova koji je prihvatljiv za Strane u sporu.

2. Prilikom potpisivanja, ratifikovanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja ovoj konvenciji ili u bilo koje vreme nakon toga, svaka Strana ima mogućnost da pismeno obavesti Depozitara da, u slučaju spora koji nije rešen u skladu sa stavom 1. ovog člana, prihvata jedan ili oba od sledećih načina za rešavanja spora kao obavezan u odnosu prema bilo kojoj drugoj Strani koja prihvata istu obavezu:

- (a) Podnošenje spora Međunarodnom sudu pravde;
- (b) Arbitraža u skladu sa postupkom utvrđenim u Aneksu XIII ovde priloženim.

3. Ukoliko su Strane u sporu prihvatile oba načina rešavanja spora data u stavu 2. ovog člana, spor se može podneti samo Međunarodnom sudu pravde, osim ako se Strane u sporu ne sporazumeju drugačije.

Ograničenje dostavljanja informacija

Član 22

1. Odredbe ove Konvencije neće uticati na prava ili obaveze Strana, u skladu sa njihovim nacionalnim zakonima, uredbama, administrativnim odredbama ili prihvaćenim pravnim praksama i primenjivim međunarodnim propisima, da zaštite informacije vezane za lične podatke, industrijsku i poslovnu tajnu, uključujući i intelektualnu svojinu ili nacionalnu bezbednost.

2. Ukoliko neka Strana i pored toga odluči da dostavi takvu zaštićenu informaciju drugoj Strani, Strana koja primi takvu zaštićenu informaciju poštovaće poverljivost primljene informacije i uslove pod kojima je dostavljena i koristiće tu informaciju samo u svrhe za koje je dostavljena.

Sprovođenje

Član 23

Strane će periodično izveštavati o sprovođenju ove konvencije.

Bilateralni i multilateralni sporazumi

Član 24

1. Strane mogu, kako bi izvršile svoje obaveze u skladu sa ovom konvencijom, da nastave postojeće ili uđu u nove bilateralne ili multilateralne sporazume ili druge aranžmane.

2. Odredbe Konvencije neće uticati na pravo Strana da preduzmu, putem bilateralnih ili multilateralnih sporazuma gde je odgovarajuće, strožije mere od onih koje zahteva ova konvencija.

Status Aneksa

Član 25

Aneksi ove konvencije predstavljaju sastavni deo Konvencije.

Amandmani na Konvenciju

Član 26

1. Svaka Strana može predložiti amandmane na ovu konvenciju.

2. Tekst svakog predloženog amandmana na Konvenciju podneće se u pismenoj formi Izvršnom sekretaru Ekonomske Komisije za Evropu koji će ih preneti svim Stranama. Konferencija Strana će raspravljati o predloženim amandmanima na svom sledećem godišnjem sastanku, obezbeđujući da ti predlozi budu preneti Stranama putem Izvršnog sekretara Ekonomske Komisije za Evropu najkasnije devedeset dana unapred.

3. Za amandmane na ovu konvenciju - druge nego one na Aneks I, za koje je procedura navedena u stavu 4. ovog člana:

(a) Amandmani će biti usvojeni konsenzusom Strana prisutnih na sastanku i biće podneti putem Depozitara svim Stranama na ratifikaciju, prihvatanje ili odobravanje;

(b) Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja amandmana će se deponovati kod Depozitara. Amandmani usvojeni u skladu sa ovim članom će stupiti na snagu za Strane koje su ih prihvatile devedesetog dana od dana prijema putem Depozitara šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja.

(c) Posle toga, amandmani će stupiti na snagu za svaku drugu Stranu devedesetog dana pošto ta Strana deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja amandmana.

4. Za amandmane na Aneks I:

(a) Strane će načiniti svaki napor da postignu sporazum u vidu konsenzusa. Ako sve mogućnosti oko postizanja konsezususa budu iscrpljene bez postizanja sporazuma, amandmani će se u krajnjem slučaju usvojiti većinskim glasanjem devet desetina Strana koje su prisutne i koje glasaju na sastanku. Ukoliko ih usvoji Konferencija Strana, amandmani će biti dostavljeni Stranama i preporučeni za odobravanje;

(b) Nakon isteka dvanaest meseci od dana kada ih je dostavio Izvršni sekretar Ekonomske Komisije za Evropu, amandmani na Aneks I će stupiti na snagu za one Strane ove konvencije koje nisu dostavile obaveštenje u skladu sa odredbama stava 4 (c) ovog člana, pod uslovom da najmanje šesnaest strana nije dostavilo takvo obaveštenje;

(c) Bilo koja Strana koja nije u mogućnosti da odobri neki amandman na Aneks I ove konvencije o tome će obavestiti Izvršnog sekretara Ekonomske Komisije za Evropu u pismenoj formi, u roku od dvanaest meseci od datuma dostavljanja obaveštenja o usvajanju. Izvršni sekretar će bez odlaganja obavestiti sve Strane o svakom takvom primljenom obaveštenju. Strana može u bilo koje vreme zameniti svoje prethodno obaveštenje prihvatanjem amandmana nakon čega će amandman na Aneks I stupiti na snagu za tu Stranu.

(d) Za potrebe ovog stava "strane koje su prisutne i koje glasaju" označava strane koje su prisutne i koje daju potvrđan ili negativan glas.

Potpisivanje

Član 27

Ova konvencija će biti otvorena za potpisivanje u Helsinkiju od 17. do 18. marta 1992. godine, a nakon toga u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 18. septembra 1992. godine za države članice Ekonomske Komisije za Evropu, kao i za države koje imaju konsultativan status kod Ekonomske Komisije za Evropu u skladu sa stavom 8. Rezolucije Ekonomskog i Socijalnog Saveta 36 (IV) od 28. marta 1947. godine, kao i za regionalne organizacije za ekonomsku integraciju koje su osnovale suverene države članice Ekonomske Komisije za Evropu, a koje su na njih prenele nadležnost za pitanja koja se regulišu ovom konvencijom, uključujući i nadležnost da zaključe ugovore u ovoj oblasti.

Depozitar

Član 28

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će postupati kao Depozitar ove konvencije.

Ratifikacija, prihvatanje, odobrenje i pristupanje

Član 29

1. Ova konvencija će biti podložna ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju država potpisnica i organizacija regionalne ekonomske integracije iz člana 27.

2. Ova konvencija će biti otvorena za pristupanje državama i organizacijama pomenutim u članu 27.

3. Svaka organizacija pomenuta u članu 27. koja postane Strana ove konvencije, a da nijedna njena država članica nije strana potpisnica, preuzeće sve obaveze iz ove konvencije. U slučaju takvih organizacija, čija je jedna ili više država članica Strana ove Konvencije, organizacija i njene države članice će odlučiti o svojim odnosnim odgovornostima za sprovođenje svojih obaveza u skladu sa ovom konvencijom. U takvim slučajevima, organizacija i države članice neće imati pravo da istovremeno ostvaruju prava prema Konvenciji.

4. Organizacije regionalne ekonomske integracije pomenute u članu 27. će u svojim instrumentima ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja naznačiti domen svoje nadležnosti u pogledu pitanja koja se regulišu ovom konvencijom. Ove organizacije će takođe obavestiti Depozitara o svim relevantnim promenama u pogledu njihovih nadležnosti.

Stupanje na snagu

Član 30

1. Ova konvencija će stupiti na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja.
2. Za svrhe stava 1. ovog člana, svaki instrument koji je deponovala organizacija pomenuta u članu 27. neće se smatrati kao dodatni onima koje su deponovale države članice takve organizacije.
3. Za svaku državu ili organizaciju pomenutu u članu 27. koja ratifikuje, prihvati ili odobri ovu konvenciju ili joj pristupi nakon deponovanja šesnaestog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, Konvencija će stupiti na snagu devedesetog dana nakon datuma kada ta država ili organizacija deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja.

Povlačenje

Član 31

1. U bilo kom trenutku nakon tri godine od datuma na koji je ova konvencija stupila na snagu za određenu Stranu, ta se Strana može povući iz Konvencije davanjem pismenog obaveštenja Depozitaru. Svako takvo povlačenje stupiće na snagu devedesetog dana od datuma prijema takvog obaveštenja od strane Depozitara.
2. Ni jedno takvo povlačenje neće uticati na primenu člana 4. na neku aktivnost u pogledu koje je sačinjeno obaveštenje u skladu sa članom 4. stav 1. ili je upućen zahtev za diskusiju u skladu sa članom 4. stav 2.

Autentični tekstovi

Član 32

Original ove konvencije, čiji su engleski, francuski i ruski tekstovi podjednako autentični, biće deponovan kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U potvrdu čega, su dole potpisani, za to propisno ovlašćeni, potpisali ovu konvenciju.

Sačinjeno u Helsinkiju, sedamnaestog dana marta hiljadu devet stotina devedeset druge godine.

LISTA ZEMALJA POTPISNICA

Albanija	18. mart 1992.g.
Austrija	18. mart 1992.g.
Belgija	18. mart 1992.g.
Bugarska	18. mart 1992.g.
Kanada	18. mart 1992.g.
Danska	18. mart 1992.g.
Estonija	18. mart 1992.g.
Evropska Zajednica	18. mart 1992.g.
Finska	18. mart 1992.g.
Francuska	18. mart 1992.g.
Nemačka	18. mart 1992.g.
Grčka	18. mart 1992.g.
Mađarska	18. mart 1992.g.
Italija	18. mart 1992.g.
Letonija	18. mart 1992.g.
Litvanija	18. mart 1992.g.
Luksemburg	20. maj 1992.g.
Holandija	18. mart 1992.g.
Norveška	18. mart 1992.g.
Poljska	18. mart 1992.g.
Portugalija	9. jun 1992.g.
Ruska Federacija	18. mart 1992.g.
Španija	18. mart 1992.g.
Švedska	18. mart 1992.g.
Švajcarska	18. mart 1992.g.
Velika Britanija i Severna Irska	18. mart 1992.g.
Sjedinjene Američke Države	18. mart 1992.g.

Aneks I **OPASNE SUPSTANCE ZA POTREBE DEFINISANJA OPASNIH** **AKTIVNOSTI***

Dole navedene količine su povezane sa pojedinačnom ili grupom aktivnosti.

Kada supstanca ili preparat naveden u Delu II takođe spada u kategoriju iz Dela I, koristiće se granična vrednost izražena količinski data u Delu II.

Za identifikovanje opasnih aktivnosti, Strane će uzeti u obzir predvidivu mogućnost pogoršavanja opasnosti i količine opasnih supstanci i njihovu blizinu, bez obzira na to da li su u nadležnosti jednog ili više operatera.

DEO I - Kategorije supstanci i preparata koje nisu posebno navedene u Delu II.

Kategorija	Granična količina
------------	-------------------

	(u metričkim tonama)
1. Zapaljivo ²	50.000
2a. Lako zapaljivo ^{3(a) i (b)}	200
2b. Lako zapaljivo ^{3(c)}	50.000
3. Veoma lako zapaljivo ⁴	50
4. Toksično ⁵	200
5. Veoma toksično ⁶	20
6. Oksidujuće ⁷	200
7a. Eksplozivno, kada supstanca, preparat ili proizvod spada u Odeljak 1.4 GXS kriterijuma ⁸	200
7b. Eksplozivno, kada supstanca, preparat ili proizvod spada u Odeljak 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 ili 1.6 GXS kriterijuma ⁸	50
8a. Opasno po životnu sredinu - Toksično po organizme u vodi ⁹	500
8b. Opasno po životnu sredinu - Veoma toksično po organizme u vodi ¹⁰	200
DEO II - Imenovane supstance	
Supstanca	Granična količina (u metričkim tonama)
1a. Amonijum-nitrat ¹¹	10.000
1b. Amonijum-nitrat ¹²	5.000
1c. Amonijum-nitrat ¹³	2.500
1d. Amonijum-nitrat ¹⁴	50
2a. Kalijum-nitrat ¹⁵	10.000
2b. Kalijum-nitrat ¹⁶	5.000
3. Hlor	25
4. Etilen-oksidi	50
5. Vodonik	50
6. Toluena-diizocijanati	100
7. Sumpor-trioksid	75
8. Alkili olova	50
9. Fozgen	0,75
10. Metil-izocijanati	0,15
11. Tečni veoma lako zapaljivi gasovi (uključujući i TNG) i prirodni gas	200
12. Naftni derivati: benzini i nafte; kerozini (uključujući i goriva za mlazne motore); gasna ulja (uključujući i dizel goriva, lož ulje i mešavine)	25.000

NAPOMENE

1*. Indikativni kriterijumi. U odsustvu drugih odgovarajućih kriterijuma prilikom klasifikacije supstanci ili preparata Strane mogu koristiti sledeće kriterijume za potrebe Dela I ovog Aneksa. Smeše i preparati će se tretirati na isti način kao i čista supstanca osim ako više ne pokazuju iste osobine i nisu u stanju da proizvedu prekogranični uticaj.

2. ZAPALJIVE TEČNOSTI: supstance i preparati koji imaju tačku paljenja jednaku ili višu od 21°C i nižu ili jednaku 55°C, uz sagorevanje.

3. LAKO ZAPALJIVE TEČNOSTI

(a) Supstance i preparati koji se mogu zagrejati i na kraju i zapaliti u kontaktu sa vazduhom na sobnoj temperaturi bez dodatka energije (spontano su zapaljive u vazduhu);

(b) Supstance i preparati čija je tačka paljenja niža od 55°C i koje ostaju tečne pod pritiskom, a gde određeni uslovi obrade, kao što je visok pritisak ili visoka temperatura, mogu izazvati veliku opasnost od udesa;

(c) Supstance i preparati čija je tačka paljenja niža od 21°C i koje nisu veoma lako zapaljive.

4. VEOMA LAKO ZAPALJIVI GASOVI I TEČNOSTI

(a) Tečne supstance i preparati čija je tačka paljenja niža od 0°C, a tačka ključanja (ili u slučajevima opsega ključanja, početna tačka ključanja) pri normalnom pritisku niža od ili jednaka 35°C;

(b) Gasovi koji su zapaljivi u kontaktu sa vazduhom na sobnoj temperaturi i pritisku i koji su u gasovitom ili superkritičnom stanju;

(c) Zapaljive i lako zapaljive tečne supstance i preparati koji se održavaju na temperaturi iznad njihove tačke ključanja.

5. TOKSIČNO: supstance čija svojstva odgovaraju svojstvima datim u tabeli 1 ili tabeli 2 i koje imaju fizička i hemijska svojstva koja mogu stvoriti opasnost od industrijskog udesa (LD - smrtonosna doza (*lethal dose*), LC - smrtonosna koncentracija (*lethal concentration*)).

TABELA 1

LD ₅₀ (peroralno)(1) mg/kg telesne težine	LD ₅₀ (dermalno)(2) mg/kg telesne težine	LD ₅₀ (3) mg/l (inhalacijom)
25 < LD ₅₀ ≤ 200	50 < LD ₅₀ ≤ 400	0,5 < LD ₅₀ ≤ 2
(1) LD ₅₀ peroralno kod pacova		
(2) LD ₅₀ dermalno kod pacova ili kunića		
(3) LD ₅₀ inhalaciono (četiri sata) kod pacova		

TABELA 2

Diskriminišuća doza mg/kg telesne težine = 5
kada je akutna oralna toksičnost supstance kod životinja utvrđena korišćenjem postupka fiksnih doza

6. VEOMA TOKSIČNO: supstance čija svojstva odgovaraju svojstvima datim u tabeli 3 ili tabeli 4 i koje, s obzirom na njihova fizička i hemijska svojstva, imaju sposobnost da stvore opasnost od industrijskog udesa (LD - smrtonosna doza (*lethal dose*), LC - smrtonosna koncentracija (*lethal concentration*)).

TABELA 3

LD ₅₀ (peroralno)(1) mg/kg telesne težine LD ₅₀ ≤ 25	LD ₅₀ (dermalno)(2) mg/kg telesne težine LD ₅₀ ≤ 50	LD ₅₀ (3) mg/l (inhalacijom) LD ₅₀ ≤ 0,5
(1) LD ₅₀ peroralno kod pacova (2) LD ₅₀ dermalno kod pacova ili kunića (3) LD ₅₀ inhalaciono (četiri sata) kod pacova		

TABELA 4

Diskriminišuća doza mg/kg telesne težine < 5
kada je akutna oralna toksičnost supstance kod životinja utvrđena korišćenjem postupka fiksnih doza

7. OKSIDUJUĆE: supstance koje u kontaktu sa drugim supstancama, naročito zapaljivim, izazivaju veoma egzotermne reakcije.

8. EKSPLOZIVNO:

(a) Supstance ili preparati koji predstavljaju opasnost od eksplozije pri udaru, trenju, u kontaktu sa plamenom ili drugim izvorom paljenja;

(b) Supstance ili preparati koji predstavljaju veoma visok rizik od eksplozije pri udaru, trenju, u kontaktu sa plamenom ili drugim izvorom paljenja; ili

(c) Supstance, preparati ili proizvodi iz Klase 1 Evropskog sporazuma koji se odnosi na međunarodni prevoz opasnih roba u drumskom saobraćaju (UN/ADR), zaključen 30. septembra 1957. godine, sa izmenama i dopunama.

Ova definicija obuhvata i pirotehnička sredstva, koja se za potrebe Konvencije definišu kao supstance (ili smeše supstanci) posebno izrađene da bi proizvele toplotu, svetlost, zvuk, gas ili dim ili kombinaciju tih efekata kroz samoodrživu egzotermnu hemijsku reakciju.

Supstance i proizvodi Klase 1 su klasifikovani u odeljke od 1.1 do 1.6 u skladu sa UN/ADR klasifikacionom šemom. Dati odeljci su sledeći:

Odeljak 1.1: "Supstance i proizvodi koji predstavljaju opasnost od velike eksplozije (velika eksplozija je eksplozija koja deluje na celu količinu gotovo u trenutku)."

Odeljak 1.2: "Supstance i proizvodi koji predstavljaju projektovanu opasnost, ali ne i opasnost od velike eksplozije."

Odeljak 1.3: "Supstance i proizvodi koji predstavljaju opasnost od požara ili manju opasnost od eksplozije ili manju projektovanu opasnost, ili oboje, ali ne i opasnost od velike eksplozije:

(i) sagorevanje koje izaziva značajno oslobađanje toplote; ili

(ii) koje sagorevaju jedna za drugom, uzrokujući manje eksplozije ili projektovane efekte, ili oboje."

Odeljak 1.4: "Supstance i proizvodi koji predstavljaju samo neznatan rizik u slučaju paljenja ili inicijacije pri prevozu. Efekti su u velikoj meri ograničeni ambalažom i može se očekivati da

neće doći do izletanja delova značajnije veličine ili opsega. Plamen doveden spolja neće izazvati trenutnu eksploziju gotovo celog sadržaja pakovanja."

Odeljak 1.5: "Veoma otporne supstance koje predstavljaju opasnost od velike eksplozije, koje su toliko otporne da postoji mala verovatnoća inicijacije ili prelaska sa gorenja na detonaciju u normalnim uslovima prevoza. Minimalni zahtev je da one neće eksplodirati u testiranju na eksterni plamen."

Odeljak 1.6: "Izuzetno otporni proizvodi koji ne predstavljaju opasnost od velike eksplozije. Proizvodi sadrže samo ekstremno otporne detonirajuće supstance i pokazuju zanemarljivu verovatnoću od slučajne inicijacije ili širenja. Rizik je ograničen na eksploziju jednog proizvoda."

Ovom definicijom su takođe obuhvaćeni eksplozivi ili pirotehničke supstance ili preparati sadržani u proizvodima. U slučaju proizvoda koji sadrže eksplozivnu ili pirotehničku supstancu ili preparate, a ukoliko je količina te supstance ili preparata poznata, ta količina će se smatrati količinom za potrebe ove konvencije. Ako količina nije poznata, onda će se za potrebe ove konvencije ceo proizvod tretirati kao eksplozivan.

9. OPASNO PO ŽIVOTNU SREDINU (LC - smrtonosna koncentracija; EC - efektivna koncentracija; IC - inhibirajuća koncentracija) - toksično po organizme u vodi sa dugotrajnim štetnim efektima u vodenoj životnoj sredini sa:

(a) Akutnom toksičnošću:

(i) 96 h LC ₅₀ (za ribe):	1 mg/l < LC ₅₀ ≤ 10 mg/l, ili
(ii) 48 h EC ₅₀ (za dafnije):	1 mg/l < EC ₅₀ ≤ 10 mg/l, ili
(iii) 72 x IC ₅₀ (za alge):	1 mg/l < IC ₅₀ ≤ 10 mg/l, i

(b) Postojanošću: supstanca je teško razgradiva ili *log Pow* (log koeficijent raspodele oktanol/voda) ≥ 3.0 (osim ako je eksperimentalno određeni biokoncentracioni faktor ≤ 100).

10. OPASNO PO ŽIVOTNU SREDINU (LC - smrtonosna koncentracija; EC - efektivna koncentracija; IC - inhibirajuća koncentracija) - veoma toksične za organizme u vodi:

(a) Supstance veoma toksične za organizme u vodi, sa akutnom toksičnošću:

(i) 96 h LC ₅₀ (za ribe):	≤ 1 mg/l, ili
(ii) 48 h EC ₅₀ (za dafnije):	≤ 1 mg/l, ili
(iii) 72 h IC ₅₀ (za alge):	≤ 1 mg/l

(b) Supstance veoma toksične za organizme u vodi sa dugotrajnim štetnim efektima u vodenoj životnoj sredini sa:

(i) Akutnom toksičnošću:

- 96 h LC ₅₀ (za ribe):	≤ 1 mg/l, ili
- 48 h EC ₅₀ (za dafnije):	≤ 1 mg/l, ili
- 72 h IC ₅₀ (za alge):	≤ 1 mg/l, i

- (ii) Postojanošću: supstanca je teško razgradiva ili $\log Pow$ (log koeficijent raspodele oktanol/voda) ≥ 3.0 (osim ako je eksperimentalno određeni biokoncentracioni faktor ≤ 100).

11. AMONIJUM-NITRAT (10.000): đubriva koja imaju sposobnost samoodržive razgradnje.

Ovo se odnosi na đubriva na bazi jedinjenja/smeše sa amonijum-nitratom (jedinjenje/ smeša đubriva koja sadrži amonijum-nitrat sa fosfatom i/ili kalijum-karbonatom) kod kojih je sadržaj azota koji potiče od amonijum nitrata sledeći:

(a) Između 15,75% i 24,5% po težini (15,75% i 24,5% sadržaj azota po težini koji potiče od amonijum-nitrata koji odgovara i 45% i 70% amonijum-nitratu) i koji ili ne sadrži više od 0,4% ukupno zapaljivih/organskih materijala ili koji ispunjava uslove odgovarajućeg testa na otpor prema detonaciji (npr. test u čeličnoj cevi od 4 inča);

(b) 5,75% po težini ili manje i neograničeno zapaljivih materijala;

i koji su sposobni za samoodrživo razlaganje u skladu sa UN testom u kadi (pogledati Preporuke UN o prevozu opasnih roba: Priručnik za testiranje i kriterijume, III deo, pododeljak 38.2).

12. AMONIJUM-NITRAT (5.000): stepen đubriva.

Ovo se odnosi na đubriva na bazi amonijum-nitrata i na đubriva na bazi jedinjenja/smeše amonijum-nitrata kod kojih sadržaj azota koji potiče od amonijum-nitrata iznosi:

(a) više od 24,5% po težini, osim za smeše amonijum-nitrata sa dolomitom, krečnjakom i/ili kalcijum-karbonatom čistoće od najmanje 90%;

(b) više od 15,75% po težini za smeše amonijum-nitrata i amonijum-sulfata;

(c) više od 28% (28% sadržaja azota po težini koji potiče od amonijum-nitrata odgovara 80% amonijum-nitratu) po težini za smeše amonijum-nitrata sa dolomitom, krečnjakom i/ili kalcijum-karbonatom od najmanje 90% čistoće;

i koji ispunjava uslove odgovarajućeg testa na otpor prema detonaciji (napr. test u čeličnoj cevi od 4 inča).

13. AMONIJUM-NITRAT (2.500): tehnički stepen.

Ovo se odnosi na:

(a) Amonijum-nitrat i preparate amonijum-nitrata kod kojih sadržaj azota koji potiče od amonijum-nitrata iznosi:

(i) između 24,5% i 28% po težini i koji ne sadrži više od 0,4% zapaljivih supstanci;

(ii) više od 28% po težini i koji ne sadrži više od 0,2% zapaljivih supstanci;

(b) Vodene rastvore amonijum-nitrata kod kojih je koncentracija amonijum-nitrata veća od 80% po težini.

14. AMONIJUM-NITRAT (50): "nespecifični" materijali i đubriva koji ne ispunjavaju uslove odgovarajućeg testa na otpor prema detonaciji (npr. test u čeličnoj cevi od 4 inča).

Ovo se odnosi na:

(a) Materijal koji se odbacuje u procesu proizvodnje i na amonijum-nitrat i preparate amonijum-nitrata, đubriva na bazi samo amonijum-nitrata i đubriva na bazi jedinjenja/smeša amonijum-nitrata iz tačaka 12 i 13 koje proizvođaču vraćaju ili su ih vratili krajnji korisnici, zatim, privremena skladišta ili postrojenja za ponovnu obradu, reciklažu ili tretman za sigurnu upotrebu jer više ne ispunjavaju uslove iz tačaka 12 i 13;

(b) Đubriva iz tačaka 11(a) i 12 koja ne ispunjavaju uslove odgovarajućeg testa na otpor prema detonaciji (npr. test u čeličnoj cevi od 4 inča).

15. KALIJUM-NITRAT (10.000): kombinovana đubriva na bazi kalijum-nitrata koja su sačinjena od kalijum-nitrata u granulama ili tečnosti.

16. KALIJUM-NITRAT (5.000): kombinovana đubriva na bazi kalijum-nitrata sačinjena od kalijum-nitrata u formi kristala.

Aneks II

POSTUPAK ISTRAŽNE KOMISIJE PREMA ČL. 4. i 5.

1. Strana ili Strane koje podnose zahtev će pismeno obavestiti Sekretarijat da podnosi pitanje (pitanja) istražnoj komisiji osnovanoj u skladu sa odredbama ovog Aneksa. U tom obaveštenju će biti naveden predmet istrage. Sekretarijat će odmah obavestiti sve Strane Konvencije o takvom podnošenju.

2. Istražna komisija će se sastojati od tri člana. Strana koja podnosi zahtev i druga strana u istražnom postupku imenovaće po jednog naučnog ili tehničkog eksperta, a tako imenovana dva eksperta će zajedničkim sporazumom odrediti trećeg eksperta, koji će biti predsednik istražne komisije. On neće biti državljanin ni jedne od strana u istražnom postupku, njegovo/njeno uobičajeno mesto boravka neće biti na teritoriji tih strana, neće biti zaposlen kod tih strana, niti će biti osoba koja se bavila istim slučajem u nekom drugom svojstvu.

3. Ukoliko predsednik istražne komisije ne bude imenovan u roku od dva meseca od naimenovanja drugog eksperta, Izvršni Sekretar Ekonomske Komisije za Evropu će, na zahtev bilo koje od strana, odrediti predsednika u roku od naredna dva meseca.

4. Ukoliko jedna od strana u istražnom postupku ne imenuje eksperta u roku od meseca dana od prijema pismenog obaveštenja od strane Sekretarijata, druga strana može obavestiti Izvršnog sekretara Ekonomske Komisije za Evropu, koji će odrediti predsednika Istražne komisije u narednom roku od dva meseca. Po imenovanju, predsednik Istražne komisije će zahtevati od strane koja nije imenovala eksperta da to učini u roku od mesec dana. Ukoliko to ne učini u tom roku, predsednik će obavestiti Izvršnog sekretara Ekonomske Komisije za Evropu koji će to imenovanje izvršiti u narednom dvomesečnom roku.

5. Istražna komisija će usvojiti svoj Poslovnik o radu.

6. Istražna komisija može preduzeti sve potrebne mere kako bi izvršila svoje funkcije.

7. Strane u istražnom postupku će olakšati rad istražne komisije i posebno će, koristeći sva sredstva sa kojima raspolažu:

- (a) Pribaviti istražnoj komisiji sva relevantna dokumenta, sredstva i informacije;
- (b) Omogućiti istražnoj komisiji, kada je potrebno, da pozove svedoke ili eksperte i uzme njihove iskaze.
8. Strane i eksperti će štiti poverljivost svih informacija koje dobiju u poverenju u toku rada istražne komisije.
9. Ukoliko se jedna od strana u istražnom postupku ne pojavi pred istražnom komisijom ili propusti da iznese svoj slučaj, druga strana može zatražiti od istražne komisije da nastavi postupak i završi svoj rad. Odsustvo jedne strane ili propust jedne strane da iznese svoj slučaj neće predstavljati prepreku za nastavak i završetak rada istražne komisije.
10. Osim ukoliko istražna komisija ne odluči drugačije zbog posebnih okolnosti slučaja, troškove istražne komisije, uključujući naknade njenim članovima, snosiće podjednako strane u istražnom postupku. Istražna komisija će voditi zapisnik svih svojih troškova i o tome dostaviti stranama konačan izveštaj.
11. Svaka Strana koja je zainteresovana za faktičku prirodu predmeta istražnog postupka i na koju može da ima uticaja mišljenje u predmetu može intervenisati u postupku, uz saglasnost istražne komisije.
12. Odluke istražne komisije o pitanjima postupka donosiće se većinom glasova njenih članova. Konačno mišljenje istražne komisije će odraziti mišljenje većine njenih članova i uključiće eventualno drugačije mišljenje.
13. Istražna komisija će prezentovati svoje konačno mišljenje u roku od dva meseca od datuma kada je utvrđeno, osim ukoliko bude smatrala potrebnim da taj rok produži za period koji ne bi trebao da bude duži od dva meseca.
14. Konačno mišljenje istražne komisije će biti zasnovano na prihvaćenim naučnim principima. Konačno mišljenje će istražna komisija dostaviti stranama u istražnom postupku i Sekretarijatu.

Aneks III

POSTUPCI PREMA ČLANU 4.

1. Strana porekla može zahtevati konsultacije sa drugom Stranom, u skladu sa stavovima 2. do 5. ovog Aneksa, kako bi utvrdila da li je ta Strana pogođena Strana.
2. Za neku predloženu ili postojeću opasnu aktivnost, Strana porekla će, u svrhe osiguranja odgovarajućih i efektivnih konsultacija, obezbediti obaveštavanje na odgovarajućim nivoima svake Strane za koju smatra da može biti pogođena Strana što je pre moguće, a najkasnije u vreme kada obaveštava svoju javnost o toj predloženoj ili postojećoj aktivnosti. Za postojeće opasne aktivnosti takvo obaveštavanje će se obezbediti najkasnije dve godine nakon stupanja na snagu ove konvencije za Stranu porekla.
3. Obaveštenje će, pored ostalog, sadržati:
- (a) Informacije o opasnoj aktivnosti, uključujući sve raspoložive informacije ili izveštaj, kao što su informacije sastavljene u skladu sa članom 6, o njenim mogućim prekograničnim efektima u slučaju industrijskog udesa;

(b) Naznačenje razumnog roka u kome se može zahtevati odgovor prema stavu 4. ovog Aneksa, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti; i može uključiti informacije date u stavu 6. ovog Aneksa.

4. Obaveštene Strane će odgovoriti Strani porekla u roku utvrđenom u tom obaveštenju, potvrđujući prijem obaveštenja i naznačavajući da li nameravaju da stupe u konsultaciju.

5. Ukoliko obaveštena Strana naznači da ne namerava da stupi u konsultaciju ili ukoliko ne odgovori u roku utvrđenom u obaveštenju, odredbe utvrđene u narednim stavovima ovog Aneksa se neće primenjivati. U takvim okolnostima, pravo Strane porekla da utvrdi da li da izvrši procenu i analizu na osnovu svog nacionalnog prava i prakse nije narušeno.

6. Po prijemu odgovora od obaveštene Strane u kome se navodi njena želja da stupi u konsultacije, Strana porekla će, ukoliko ta već nije učinila, obezbediti obaveštenoj Strani:

(a) Relevantne informacije u pogledu vremenskog plana za analizu, uključujući naznačenje vremenskog plana za dostavljanje primedbi;

(b) Relevantne informacije o opasnoj aktivnosti i njenim prekograničnim efektima u slučaju industrijskog udesa;

(c) Mogućnost da učestvuje u ocenama informacija ili izveštaja koji pokazuje moguće prekogranične efekte.

7. Pogođena strana će, na zahtev Strane porekla, dostaviti Strani porekla informacije koje razumno mogu da se prikupe u vezi sa područjem u nadležnosti pogođene Strane, a koje bi moglo da bude pogođeno, gde su takve informacije neophodne za pripremu procene, analize i mere. Informacije će biti dostavljene blagovremeno i prema potrebi preko zajedničkog tela tamo gde ono postoji.

8. Strana porekla će dostaviti pogođenoj Strani direktno, prema potrebi ili gde ono postoji, preko zajedničkog tela dokumentaciju o analizi i proceni kao što je opisano u Aneksu V, stavovi 1. i 2.

9. Zainteresovane Strane će obavestiti javnost u područjima koja bi razumno mogla da budu pogođena opasnom aktivnošću i organizovaće distribuciju dokumentacije o analizi i oceni toj javnosti i vlastima u relevantnim područjima. Strane će im obezbediti priliku da daju komentare ili primedbe, na opasnu aktivnost i organizovaće da se njihova gledišta podnesu nadležnom organu Strane porekla, bilo direktno tom organu ili gde je to pogodno, preko Strane porekla, u razumnom roku.

10. Strana porekla će, po kompletiranju dokumentacije o analizi i proceni, bez odlaganja stupiti u konsultacije sa pogođenom Stranom u pogledu, između ostalog, prekograničnih efekata opasnih aktivnosti u slučaju industrijskog udesa i merama za smanjenje ili uklanjanje njegovih efekata. Konsultacije se mogu odnositi na:

(a) Moguće alternative za opasnu aktivnost, uključujući alternativu nečinjenja i moguće mere za ublažavanje prekograničnih efekata na račun Strane porekla;

(b) Druge oblike moguće međusobne pomoći za smanjenje svakog prekograničnog efekta;

(c) Sva ostala odgovarajuća pitanja.

Zainteresovane Strane će se na početku takvih konsultacija dogovoriti o razumnom roku za trajanje perioda konsultacija. Sve takve konsultacije se mogu izvoditi u odgovarajućem zajedničkom telu, kada ono postoji.

11. Zainteresovane Strane će obezbediti da se uzmu u obzir analiza i procena, kao i primedbe primljene shodno stavu 9. ovog Aneksa i ishod konsultacija pomenutih u stavu 10. ovog Aneksa.

12. Strana porekla će obavestiti pogođene Strane o svakoj odluci o aktivnosti, zajedno sa razlozima i pobudama na kojima je zasnovana.

13. Ukoliko, nakon što dodatne i relevantne informacije u vezi sa prekograničnim efektima opasne aktivnosti, koje nisu bile na raspolaganju u vreme održavanja konsultacija u vezi sa tom aktivnošću, postanu raspoložive za zainteresovanu Stranu, ta Strana će o tome odmah obavestiti drugu Stranu, ili zainteresovane Strane. Ukoliko jedna od zainteresovanih Strana to zahteva održaće se nove konsultacije.

Aneks IV PREVENTIVNE MERE PREMA ČLANU 6.

Sledeće mere mogu sprovesti, zavisno od nacionalnih prava i praksi, Strane, nadležni organi, operateri, ili se mogu preduzeti njihovim zajedničkim naporima:

1. Utvrđivanje opštih ili posebnih bezbednosnih ciljeva;
2. Usvajanje zakonskih odredbi ili smernica koje se odnose na bezbednosne mere i bezbednosne standarde;
3. Identifikacija onih opasnih aktivnosti koje zahtevaju preduzimanje posebnih preventivnih mera, koje mogu da uključe sistem davanja dozvole ili ovlašćenja;
4. Procena analiza rizika ili studija bezbednosti za opasne aktivnosti i akcioni plan za sprovođenje neophodnih mera;
5. Dostavljanje nadležnim organima informacija potrebnih za procenu rizika;
6. Primena najpogodnije tehnologije u cilju sprečavanja industrijskih udesa i zaštite ljudskih bića i životne sredine;
7. Preduzimanje, u cilju sprečavanja industrijskih udesa, odgovarajućeg obrazovanja i obuke svih osoba koje se bave opasnim aktivnostima na lokaciji kako u normalnim tako i u nenormalnim uslovima;
8. Uspostavljanje internih rukovodećih struktura i praksi za efikasno sprovođenje i održavanje bezbednosnih propisa;
9. Monitoring i kontrola opasnih aktivnosti i sprovođenje inspekcije.

Aneks V ANALIZA I PROCENA

1. Analiza i procena opasne aktivnosti treba da se vrši sa obimom i dubinom koji variraju zavisno od namene za koju se vrše.

2. Sledeća tabela objašnjava, za svrhe srodnih članova, pitanja koja treba uzeti u obzir u analizi i proceni, za navedene svrhe:

Svrha analize Planiranje u vanrednim situacijama prema članu 8	Pitanja za razmatranje: (1) Količine i svojstva opasnih materija na licu mesta, (2) Kratki opisni scenariji reprezentativnog uzorka industrijskih udesa koji bi mogli da se dogode usled opasne aktivnosti, uključujući naznačenje verovatnoće svakog od scenarija, (3) Za svaki scenario, (a) Približna količina ispuštanja, (b) Obim i ozbiljnost posledica kako za ljude tako i za neljudsku životnu sredinu u povoljnim i nepovoljnim uslovima, uključujući obim nastalih zona opasnosti, (c) Vreme u kome bi industrijski udes mogao da se razvije od početnog događaja, (d) Svaka radnja koja bi mogla da se preduzme da bi se verovatnoća eskalacije svela na minimum, (4) Veličina i raspored stanovništva koje živi u blizini, uključujući sve potencijalne velike koncentracije ljudi u zoni opasnosti, (5) Starost, mobilnost i osetljivost tog stanovništva.
Donošenje odluke o lokaciji prema članu 7	Pored gornjih stavki (1) do (5), (6) Ozbiljnost štete nanete ljudima i životnoj sredini, zavisno od prirode i okolnosti ispuštanja, (7) Udaljenost od lokacije opasne aktivnosti na kojoj štetni efekti za ljude i životnu sredinu razumno mogu da se dogode u slučaju industrijskog udesa; (8) Ista informacija ne samo za sadašnju situaciju nego i za planirani ili razumno predvidivi budući razvoj.
Informisanje javnosti prema članu 9	Pored gornjih stavki (1) do (4): (9) Ljudi koji bi mogli biti pogođeni industrijskim udesom
Preventivne mere prema članu 6	Pored gornjih stavki (4) do (9), detaljnije verzije opisa i ocene iznetih u stavkama (1) do (3) biće potrebne za preventivne mere. Pored tih opisa i ocena, treba obuhvatiti i sledeća pitanja: (10) Uslovi i količine u kojima se postupa sa opasnim materijalima, (11) Lista scenarija za vrste industrijskih udesa sa ozbiljnim posledicama, uključujući primere koji obuhvataju čitav niz veličina incidenata i mogućnost posledica zbog aktivnosti u blizini, (12) Za svaki scenario opis događaja koji bi mogli da iniciraju industrijski udes i koraka koji bi mogli da dovedu do njegove eskalacije, (13) Ocena, barem opšta, verovatnoće dešavanja svakog koraka, uzimajući u obzir aranžmane u (14), (14) Opis preventivnih mera u smislu i opreme i postupaka planiranih da minimiziraju verovatnoću dešavanja svakog koraka, (15) Ocena mogućih efekata odstupanja od normalnih uslova

rada i iz toga proistekli aranžmani za bezbedno zatvaranje opasne aktivnosti ili nekog njenog dela u slučaju vanrednog stanja i potreba za obukom osoblja kako bi se obezbedilo da se potencijalno ozbiljna odstupanja prepoznaju u ranoj fazi i da se preduzme odgovarajuća akcija,
(16) Ocena obima do koga promene, radovi na remontu i održavanju opasnih aktivnosti mogu dovesti kontrolne mere u rizik i iz toga proistekli aranžmani koji obezbeđuju održavanje kontrole.

Aneks VI

DONOŠENJE ODLUKE NA LICU MESTA PREMA ČLANU 7.

Sledeće objašnjava pitanja koja bi trebalo razmotriti prema članu 7:

1. Rezultate analize i procene rizika, uključujući procenu prema Aneksu V fizičkih karakteristika područja u kome se opasna aktivnost planira;
2. Rezultate konsultacija i procesa učešća javnosti;
3. Analize povećanja ili smanjenja rizika izazvanog nekim razvojem na teritoriji pogođene Strane koji je u vezi sa nekom postojećom opasnom aktivnošću na teritoriji Strane porekla;
4. Procena rizika za životnu sredinu, uključujući eventualne prekogranične efekte;
5. Procena novih opasnih aktivnosti koje bi mogle da budu izvor rizika;
6. Razmatranje smeštanja novih i značajnih promena postojećih opasnih aktivnosti na bezbednoj udaljenosti od postojećih centara stanovništva, kao i ustanovljenje bezbednosne zone oko opasnih aktivnosti; unutar takvih zona, razvoji koji bi povećali rizik za stanovništvo ili na drugi način povećali ozbiljnost rizika, trebali bi detaljno biti ispitani.

Aneks VII

MERE PRIPRAVNOSTI U VANREDNOJ SITUACIJI PREMA ČLANU 8.

1. Svi planovi zaštite od udesa, kako interni tako i eksterni, treba da budu koordinirani kako bi se obezbedio celovit i efikasan odgovor na industrijske udese.
2. Planovi zaštite od udesa treba da uključe radnje neophodne za lokalizovanje vanrednih situacija i za sprečavanje ili minimiziranje njihovih prekograničnih efekata. Takođe treba da uključe aranžmane za upozoravanje ljudi i gde je pogodno, aranžmane za njihovu evakuaciju, druge zaštitne ili spasilačke akcije kao i zdravstvene usluge.
3. Planovi zaštite od udesa treba da daju osoblju na lokaciji, ljudima koji bi mogli da budu pogođeni izvan lokacije i snagama spasavanja, detalje tehničkih i organizacionih postupaka pogodnih za reagovanje u slučaju industrijskog udesa koji može da ima prekogranične efekte i da spreče i minimiziraju efekte na ljude i životnu sredinu, kako na lokaciji tako i izvan nje.
4. Primeri pitanja koja bi mogla da budu obuhvaćena internim planovima zaštite od udesa uključuju:

- (a) Organizacione uloge i odgovornosti na lokaciji za postupanje u vanrednoj situaciji;
- (b) Opis radnje koju bi trebalo preduzeti u slučaju industrijskog udesa ili njegove predstojeće pretnje, kako bi se stavilo pod kontrolu stanje ili događaj ili detalji o tome gde takav opis može da se nađe;
- (c) Opis raspoložive opreme i sredstava;
- (d) Aranžmani za obezbeđivanje ranog upozorenja o industrijskim udesima organa javne vlasti nadležnog za hitan odgovor izvan lokacije, uključujući vrstu informacija koje bi trebalo uključiti u početno upozorenje kao i aranžmane za obezbeđivanje detaljnije informacije kada to bude moguće;
- (e) Aranžmani za obuku osoblja o dužnostima koje će se očekivati da obavljaju.

5. Primeri pitanja koja bi mogla da budu obuhvaćena eksternim planovima zaštite od udesa uključuju:

- (a) Organizacione uloge i odgovornosti izvan lokacije za postupanje u vanrednoj situaciji, uključujući kako treba da se ostvari integracija sa internim planovima;
- (b) Metode i postupke koje treba da primeni osoblje za vanredne situacije i medicinsko osoblje;
- (c) Metode za brzo utvrđivanje pogođene oblasti;
- (d) Aranžmane za obezbeđivanje da se pismeno obaveštenje o industrijskom udesu brzo dostavi pogođenim ili potencijalno pogođenim Stranama i da se posle toga održava veza;
- (e) Utvrđivanje sredstava neophodnih za sprovođenje plana i aranžmana za koordinaciju;
- (f) Aranžmane za informisanje javnosti, uključujući, gde je pogodno, aranžmane za potkrepljivanje i ponavljanje informacija za javnost prema članu 9;
- (g) Aranžmane za obuku i vežbe.

6. Planovi zaštite od udesa mogu da uključe mere za postupanje; prikupljanje; čišćenje; skladištenje; uklanjanje i bezbedno odlaganje opasnih supstanci i kontaminiranog materijala; i obnavljanje.

Aneks VIII

INFORMISANJE JAVNOSTI PREMA ČLANU 9.

1. Naziv kompanije, adresa opasne aktivnosti i identifikacija položaja na kom se nalazi lice koje daje informaciju;
2. Objašnjenje jednostavnim terminima opasne aktivnosti, uključujući rizike;
3. Zajednički nazivi ili rodni nazivi ili opšta klasifikacija opasnosti supstanci i preparata uključenih u opasnu aktivnost, sa naznakom njihovih glavnih opasnih karakteristika;

4. Opšte informacije do kojih se došlo na osnovu procene uticaja na životnu sredinu, ako su raspoložive i relevantne;
5. Opšte informacije koje se odnose na prirodu industrijskog udesa koji bi mogao da se dogodi tokom opasne aktivnosti, uključujući njegove moguće posledice za stanovništvo i životnu sredinu;
6. Odgovarajuće informacije o tome kako će pogođeno stanovništvo biti upozoravano i obaveštavano u slučaju industrijskog udesa;
7. Odgovarajuće informacije o radnjama koje pogođeno stanovništvo treba da preduzme i o tome kako treba da se ponaša u slučaju industrijskog udesa;
8. Odgovarajuće informacije o aranžmanima napravljenim u pogledu opasne aktivnosti, uključujući vezu sa hitnim službama, za postupanje u slučaju industrijskog udesa, kako bi se smanjila težina industrijskih udesa i ublažili njihovi efekti;
9. Opšte informacije o eksternom planu zaštite od udesa hitnih službi, sastavljenom u cilju otklanjanja eventualnih efekata izvan lokacije, uključujući prekogranične efekte industrijskog udesa;
10. Opšte informacije o posebnim zahtevima i uslovima kojima opasna aktivnost podleže prema relevantnim nacionalnim propisima i/ili administrativnim odredbama, uključujući sisteme davanja dozvola ili ovlašćenja;
11. Detalji o tome gde mogu da se dobiju dalje relevantne informacije.

Aneks IX

SISTEMI OBAVEŠTAVANJA O INDUSTRIJSKIM UDESIMA PREMA ČLANU 10.

1. Sistemi obaveštavanja o industrijskim udesima će omogućiti najbrži moguć prenos podataka i predviđanja prema ranije određenim kodovima, korišćenjem kompatibilnih sistema za prenos i obradu podataka za upozoravanje i odgovor u slučaju vanredne situacije i za mere koje se preduzimaju radi minimiziranja i ograničavanja posledica prekograničnih efekata, uzimajući u obzir različite potrebe na različitim nivoima.
2. Obaveštenje o industrijskom udesu će obuhvatiti sledeće:
 - (a) Vrstu i veličinu industrijskog udesa, uključene opasne supstance (ako su poznate), i težinu mogućih efekata;
 - (b) Vreme dešavanja i tačnu lokaciju udesa;
 - (c) Druge raspoložive informacije koje su potrebne za efikasan odgovor na industrijski udes.
3. Obaveštenje o industrijskom udesu će se dopunjavati u odgovarajućim intervalima ili kad god je potrebno, daljim relevantnim informacijama o razvoju situacije koja se odnosi na prekogranične efekte.

4. Redovni testovi i preispitivanje efektivnosti sistema obaveštavanja o industrijskom udesu će se izvoditi, uključujući redovnu obuku uključenog osoblja. Gde je to pogodno, takvi testovi, preispitivanja i obuka će se izvoditi zajednički.

Aneks X

MEĐUSOBNA POMOĆ PREMA ČLANU 12.

1. Celokupno usmeravanje, kontrola, koordinacija i nadzor pomoći je odgovornost Strane koja je podnela zahtev. Osoblje uključeno u operaciju pružanja pomoći će postupati u skladu sa relevantnim zakonima Strane koja je podnela zahtev. Odgovarajući organi Strane koja je podnela zahtev će sarađivati sa organom određenim od Strane koja pruža pomoć, prema članu 17, kao organi zaduženi za neposredni operativni nadzor osoblja i opreme koji obezbeđuje Strana koja pruža pomoć.

2. Strana koja je podnela zahtev će, u granicama svojih mogućnosti, obezbediti lokalna sredstva i službe za odgovarajuće i efektivno upravljanje pomoći i obezbediće zaštitu osoblja, opreme i materijala unetih na njenu teritoriju od Strane ili u ime Strane koja pruža pomoć za takvu svrhu.

3. Osim ukoliko se zainteresovane Strane drugačije ne dogovore, pomoć će biti pružena o trošku Strane koja je podnela zahtev. Strana koja pruža pomoć može se u bilo koje vreme potpuno ili delimično odreći naknade troškova.

4. Strana koja je podnela zahtev će uložiti napore da pruži Strani koja pruža pomoć i licima koja deluju u njeno ime povlastice, imunitete ili olakšice neophodne za brzo pružanje njihove pomoći. Od Strane koja je podnela zahtev se neće zahtevati da primeni ovu odredbu na svoje državljane ili građane koji u njoj imaju stalno mesto boravka, niti da im obezbedi gore pomenute povlastice i imunitete.

5. Strana će, na zahtev Strane koja je podnela zahtev ili Strane koja pruža pomoć, nastojati da olakša tranzit preko svoje teritorije osoblja, opreme i imovine, o kojima je blagovremeno dobila pismeno obaveštenje, a koji su uključeni u pomoć, do i od teritorije Strane koja je podnela zahtev.

6. Strana koja je podnela zahtev će olakšati ulazak, boravak i odlazak sa svoje nacionalne teritorije osoblja, opreme i imovine uključene u pružanje pomoći, o kojima je blagovremeno dobila pismeno obaveštenje.

7. U pogledu radnji koje su direktna posledica pružanja pomoći, Strana koja je podnela zahtev će, u slučaju smrti ili povrede lica, oštećenja ili gubitka imovine ili štete nanete životnoj sredini na njenoj teritoriji u toku pružanja tražene pomoći, obešteti Stranu koja pruža pomoć ili lica koja deluju u njeno ime i nadoknaditi im štetu nastalu usled smrti ili pretrpljene povrede i gubitka ili oštećenja opreme i druge imovine uključene u pomoć. Strana koja je podnela zahtev će biti odgovorna da reguliše potraživanja trećih lica prema Strani koja pruža pomoć ili licima koja deluju u njeno ime.

8. Zainteresovane Strane će tesno sarađivati kako bi olakšale rešavanje sudskih postupaka i zahteva koji bi mogli da nastanu iz operacija pomoći.

9. Svaka strana može da zahteva medicinsku pomoć ili privremeno premeštanje na teritoriju druge Strane lica koja su nastradala u udesu.

10. Pogođena Strana ili Strana koja je podnela zahtev može u svako doba, nakon odgovarajućih konsultacija i uz pismeno obaveštenje, zahtevati prestanak pomoći koja se prima ili pruža u skladu sa ovom konvencijom. Kada je takav zahtev podnet, zainteresovane Strane će se međusobno konsultovati u cilju pravljenja aranžmana za odgovarajuće okončanje pomoći.

Aneks XI

RAZMENA INFORMACIJA PREMA ČLANU 15.

Informacije će uključiti sledeće elemente, koji takođe mogu da budu predmet multilateralne i bilateralne saradnje:

- (a) Zakonske i administrativne mere, politike, ciljevi i prioritete za sprečavanje, pripravnost i odgovor, naučne aktivnosti i tehničke mere za smanjivanje rizika od industrijskih udesa iz opasnih aktivnosti, uključujući ublažavanje prekograničnih efekata;
- (b) Mere i planovi zaštite od udesa na odgovarajućem nivou koji pogađaju druge Strane;
- (c) Programi za monitoring, planiranje, istraživanje i razvoj, uključujući njihovo sprovođenje i nadzor;
- (d) Preduzete mere u pogledu sprečavanja, pripravnosti za i odgovora na industrijske udese;
- (e) Iskustvo sa industrijskim udesima i saradnja u odgovoru na industrijske udese sa prekograničnim efektima;
- (f) Razvoj i primena najboljih raspoloživih tehnologija za bolju zaštitu životne sredine i bezbednost;
- (g) Pripravnost za vanredne situacije i odgovor;
- (h) Metode koje se koriste za predviđanje rizika, uključujući kriterijume za monitoring i procenu prekograničnih efekata.

Aneks XII

ZADACI ZA MEĐUSOBNU POMOĆ PREMA ČLANU 18. STAV 4.

1. Informisanje i prikupljanje i disperzija podataka

- (a) Uspostavljanje i rad sistema pismenog obaveštavanja o industrijskom udesu kojim mogu da se obezbede informacije o industrijskim udesima i o ekspertima, kako bi se eksperti što brže uključili u pružanje pomoći;
- (b) Uspostavljanje i rad banke podataka za prijem, obradu i distribuciju potrebnih informacija o industrijskim udesima, uključujući njihove efekte, kao i o primenjenim merama i njihovoj efikasnosti;
- (c) Izrada i održavanje liste opasnih supstanci, uključujući njihove relevantne karakteristike, te informacija o tome kako postupati sa njima u slučaju industrijskog udesa;
- (d) Uspostavljanje i održavanje registra eksperata za pružanje konsultativne i druge vrste pomoći u pogledu mera sprečavanja, pripravnosti i odgovora, uključujući mere obnove;

(e) Održavanje liste opasnih aktivnosti;

(f) Sačinjavanje i održavanje liste opasnih supstanci obuhvaćenih odredbama Aneksa I, Deo I.

2. Istraživanje, obuka i metodologije

(a) Razvoj i obezbeđenje modela zasnovanih na iskustvu iz industrijskih udesa i scenarija za mere sprečavanja, pripravnosti i odgovora;

(b) Unapređivanje obrazovanja i obuke, organizovanje međunarodnih simpozijuma i unapređivanje saradnje u istraživanju i razvoju.

3. Tehnička pomoć

(a) Izvršavanje savetodavnih funkcija u cilju jačanja sposobnosti primene mera sprečavanja, pripravnosti i odgovora;

(b) Preduzimanje, na zahtev jedne Strane, inspekcija njenih opasnih aktivnosti i pružanje pomoći u organizovanju njenih nacionalnih inspekcija u skladu sa zahtevima ove konvencije.

4. Pomoć u slučaju vanredne situacije

Pružanje, na zahtev jedne Strane, pomoći, između ostalog, slanjem eksperata na mesto industrijskog udesa radi pružanja konsultativne i drugih vrsta pomoći u odgovoru na industrijski udes.

Aneks XIII ARBITRAŽA

1. Strana ili Strane koje tuže će pismeno obavestiti Sekretarijat da su se Strane dogovorile da podnesu spor na arbitražu prema članu 21. stav 2. ove konvencije. U obaveštenju će biti naveden predmet arbitraže i uključiće, posebno, članove ove Konvencije čije tumačenje ili primena su u pitanju. Sekretarijat će dobijene informacije proslediti svim Stranama ove konvencije.

2. Arbitražno veće će se sastojati od tri člana. Strana ili Strane koje tuže, kao i druga Strana ili Strane u sporu imenovaće po jednog arbitra, a dvoje imenovanih arbitara će na osnovu sporazuma odrediti trećeg koji će biti predsednik arbitražnog veća. Taj arbitar ne sme da bude državljanin nijedne od strana u sporu, niti mesto njegovog stalnog boravišta može biti na teritoriji jedne od tih strana, niti on može biti zaposlen kod njih, niti da je radio na tom slučaju u bilo kom drugom svojstvu.

3. Ako se predsednik arbitražnog veća ne imenuje u roku od dva meseca od imenovanja drugog arbitra, Izvršni Sekretar Ekonomske Komisije za Evropu će, na zahtev bilo koje strane u sporu, odrediti predsednika u daljem dvomesečnom roku.

4. Ako jedna od strana u sporu ne imenuje arbitra u roku od dva meseca od prijema zahteva, druga strana može o tome informisati Izvršnog Sekretara Ekonomske Komisije za Evropu, koji će imenovati predsednika arbitražnog veća u daljem dvomesečnom roku. Po imenovanju, predsednik arbitražnog veća će zahtevati od strane koja nije imenovala svog arbitra da to učini u roku od dva meseca. Ako ona to ne učini u datom roku, predsednik će

obavestiti Izvršnog Sekretara Ekonomske Komisije za Evropu koji će imenovati datog arbitra u daljem dvomesečnom roku.

5. Arbitražno veće će doneti svoju odluku u skladu sa međunarodnim pravom i odredbama ove konvencije.

6. Svako arbitražno veće konstituisano prema ovde utvrđenim odredbama će sastaviti svoj poslovnik o radu.

7. Odluke arbitražnog veća, bilo da se radi o procesnim ili materijalnim, biće donete većinom glasova njegovih članova.

8. Veće ima ovlašćenje da preduzme sve odgovarajuće mere da bi utvrdilo činjenice.

9. Strane u sporu će olakšati rad arbitražnog veća i posebno korišćenjem svih sredstava koja su im na raspolaganju, one će:

(a) Dostaviti veću sva relevantna dokumenta, sredstva i informacije;

(b) Omogućiti arbitražnom veću da, kada je potrebno, poziva svedoke ili veštake i prima njihov dokazni materijal.

10. Strane u sporu i arbitri će štiti poverljivost svake informacije koju dobiju u poverenju u toku postupka pred arbitražnim većem.

11. Arbitražno veće može, na zahtev jedne od strana, preporučiti privremene mere zaštite.

12. Ako se jedna od strana u sporu ne pojavi pred arbitražnim većem ili ne pruži odbranu svog slučaja, druga strana može zahtevati od veća da nastavi sa postupkom i donese svoju konačnu odluku. Odsustvo jedne strane ili neučestvovanje u odbrani neće predstavljati prepreku za odvijanje postupka.

13. Arbitražno veće može da sasluša i odluči o protivtužbenim zahtevima koji proizilaze direktno iz predmeta spora.

14. Ukoliko arbitražno veće ne odluči drugačije zbog posebnih okolnosti datog slučaja, troškovi veća, uključujući naknade za njegove članove, padaju na teret strana u sporu na jednake delove. Veće će voditi evidenciju o svim svojim troškovima o čemu će podneti završni izveštaj stranama u sporu.

15. Svaka Strana ove konvencije koja ima pravni interes u predmetu spora i na koju može da utiče odluka u datom slučaju, može da se umeša u postupak uz saglasnost veća.

16. Arbitražno veće će doneti svoju odluku u roku od pet meseci od datuma svog ustanovljenja, osim ako ne utvrdi da je neophodno da produži vremenski rok na period koji ne bi trebao biti duži od pet meseci.

17. Odluka arbitražnog veća će biti praćena obrazloženjem. Ona će biti konačna i obavezujuća za sve strane u sporu. Arbitražno veće će odluku proslediti stranama u sporu i sekretarijatu. Sekretarijat će dalje proslediti primljene informacije svim Stranama ove konvencije.

18. Svaki spor koji se može pojaviti između strana, u pogledu tumačenja ili izvršenja odluke, svaka strana može izneti arbitražnom veću koje je tu odluku donelo ili u slučaju da ovo veće ne može da se sazove, drugom veću ustanovljenom za ovu svrhu na isti način kao i prethodno.

ČLAN 3

U skladu sa odredbama člana 21. stav 2. Konvencije o prekograničnim efektima industrijskih udesa, Republika Srbija se opredelila da rešavanje spora oko tumačenja ili primene Konvencije podnese Međunarodnom sudu pravde.

ČLAN 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori".